ГОДИНА XXIII. На Цетињу, у суботу 24 декембра 1894. БРОЈ 55.

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф., на по годину 2 ф., на четврт године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6 ф., на по годину 3 ф. на четврт године 1 ф. 50 новч.

За све остале земље годишње 20 франк. у злату, на по године 10 франк., на четврт год. 5 франк.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гл. Црногорца“ на Цетиње, или отправништвима новина, на који драго пошту; а коме је најручније, може се претплатити преко г. *Пера Рамадановића*, кн. Срп. агента у Котору. Дописи се шаљу уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору који заузиму на петита, 7 новчића од реда за први пут, а за сваки један пут по 5 новчића. За огласе веће и на дуже вријеме погодити се!

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Отвара се претплата на *„Глас Црногорца“* за прву четврт 1895.

Глас Црногорца

За Црну Гору

На годину . . . . . ф. 4.
На по године . . . ф. 2.
На четврт године . . ф. 1.

За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину:

На годину . . . . . ф. 6.
На по године . . . ф. 3.
На четврт године . . ф. 1. 50 нов.

За све остале земље:

На годину франака у злату 20.
На по године „ „ „ 10.
На четврт год. „ „ „ 5.

Претплату за унутрашњости Црне Горе прима непосредно Управа Кн. Црног. Држ. Штампарије на Цетињу.

За све остале земље претплату прима госп. *Петар Рамадановић, Кн. Срп. агент у Котору* (Cattaro—Dalmatien)

Коме је најручније може се претплатити код Кн. Црног. Отправништва новина на Цетињу.

Претплатитељима из Србије најбољ се претплатити на оне бечке новине.

Досадашњи се цјене спустиле на цијену за Црну Гору на ф. 4. (прије ф. 6.) а за Босну и Херцеговину на ф. 6 (прије 20 франака у злату.) и услед тога не ће се више лист шиљати, нити коме за пола цијене ни чинити друго олакшице као што се то радило до сада за унутрашњост Црне Горе и за Босну и Херцеговину.

Господа претплатници, који нам дугују 1894 годину, нека нипоље чим прије исплатити свој дуг, да им не бисмо обуставили лист.

Цетиње, 22 Децембра 1894.

Администрација „Гл. Црногорца.

БОЖИЋ.

Божић! Имају ли Срби ријечи, ко ја би им будила више домаћег веселя милоште и благости? Имају ли дана свечанијег и значајнијег?

Божић код Срба није само весели дан црквени, нада свето Православље слави рођење Бого-човјека, него је то и народни по превасходству специфично српски празник.

О, да хвијено ли нам је Пјесник, Геније српскога народа, овај дан протумачио, и за сва будућа покољења божићни обичај кодификовао!

Бадњак је вече; Владика Данило и Игуман Стефан, сиједи старац, сједе код огња, у манастиру цетињскоме, а ђаци весели играју по кући и надажу бадњаке. Игуман Стефан пита, јесу ли их наложили како треба у пријекрст; а ђаци му одговарају, да јесу, и пресули пшеницом, и залили вином. Тада Игуман заиска чашу вина, и наздрави бадњацима, па наставља:

Бог да прости, весела празника!
Донесите, ђецо, оне гусле,
Душа ми их, вјеститу, нијте,
Да пропојем, од давно ниијесам,
Не прими ми, Боже, за грјехоту,
Овако сам старац научио!

Па кад су донесене, пјева:

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ватра пламе боже него згда,
Просврта је сламе вешрех огња,
Прескрћени на огњу бадњаци,
Пукоше пучу, врте се пешчах,
Гуде гуде, а воде прелију,
С упрчају ђедови играју,
Не три часа врте се у воду,
Све би рекао' једнотодишњиа,
Сво радошћу дивном вјаскљено!
А што ми се највише допада,
Што свачему треба наздравити.

У овијем бесмртнијем стиховима бесмртне Пјесме, Господар Црногорски, дивно је нарадио на устима овијенат старца Игумана најчистијег народног осјећаја, што се у Христу давно буде; и за то ми понављамо ове стихове, и требало би да се на сваком српском огњишту понављају сваке године на данашњи дан, јер овај народни обичај лепа по крајевима нашим, нити [illegible] елементима, и што су [illegible] културе и обичаји [illegible] што Србина Србином чи[illegible]. Не само да још има Срба католика, који свето држе овај обичај, него је било и Срба мухамедалпаца до ту скоро, као на пр. Мркојевићко пленме у нашој приморској нахији, који су га по предању предака својих свето држали.

Дакле и овај обичај допомогао је, да српски народ, кроз прне вјекове робовања и свакојаких невоља, свој народни карактер сачува; па и [illegible] му је већ сигурнија потпуно сигурна, не бисмо имали разлога, напутимо овај лијепи обичај, који је тако значајан у нашој борби за опстанак, и који је толико вјекова наше претке у невоља бажно и весело.

Осим овога обичаја, који собом уноси по нашим кућама веселе, Божић нам доноси још *мирновоженье*. На Божић се мирбоже домаћа чељад између себе, па сви бадњаци, што се тај дан сретју код [illegible] у позајмице по кућама, и по путу. Ту се дубе [illegible] браћа, богати [illegible] сиромаси, старјешине са млађима. А коме је потребитији међусобни [illegible] Србина. Као што је домаћи мир први услов кућнога напретка, тако је међусобни мир први услов напретка и појединијех општина и покрајина.

За то поздрављамо све Србе у наоколо лијепијем српским поздравом: Мир Божиј! браћо Херцеговци и Босанци, Далматинци и Хрвећани, Славонци и Војвођани, Шумадинци и Македонци, Старо-Србијанци и Бокељи, мир Божиј!

Мир Божиј! браћо Црногорци у пакрст наше отаџбине, на домаку старословене Пећи и Дечани, и ви што сте на Тари и Лиму, на Пиви и Требишњици, и ви што нас сиње море [illegible]!

Мир Божиј и честит Вам Божић!

[illegible] 20 [illegible]

Скоро [illegible] Српских Пр[illegible] М. [illegible] [illegible] [illegible]

Давно мисао бјеше ријетачки рат дрмесе, пјесма се борба расширила, добра самостојалца, најјарија стубови престола бјеху увријеђени, конзервативни интереси по дуљани и претјерани елементи радовалку се.

Ту је стајао Вешерле са својим политиком. Наравно да се она сјала раздвојила од оне, коју је он прије напоено над је тражио предходну самицу за своје предлоге.

Него није само на томе остао. Отпор против владиних предлога бјеше много јачи, него што је Вешерле у рат мат себе замислио. Отпор је нашла у горњој кући и Вешерле није могао да себе помоне, а само је страсти расјалио.

У тој својој несрећној потреби он потиру у вруће, да помоћу мјеног задобије горњу кућу. Ово је биво неустрашно, јер круна стоји над партијама, а биво је од Вешерла и недосједно, јер ако би своје предлоге може да протуриа само помоћу круне, то је најбоља доказ, да потреба земље није изазвала то реформе, ако нити је Вешерле увјеравао круну. Та помоћ круновна могла би се само тако протумачити, да је Вешерле радио по наређењу круне.

Међутим у самој добити и владини предлоги мени министра ово Силађи и Хајдерванни заступали су тако теорије о државном праву Угарске, које су се истина доказале врлјеђе доказе, али које су на двору врло немило примљене.

Наступила је најгора забуна, и у том мутну Вешерле подносе оставку, да би само жудно помоћ предлоге. Да се крена у оном стању отиђе, треба по доброти круна свог круна своју помоћ, повјера Вешерлу свјетла нове владе, али стави услов, да над самом буде примљен, да Силађи мора заступити на забавити.

Све је ово морало подудати повјерење краљево према влади, која се само тако одржавала, нити се непрестано хватала за краљев плашт.

Предлоги бјеху примљени, али мирно расположење није се повратило. Вешерле се наносјетству толико заборавио, да је „увјерио" заједницу. Чина тражења предлога бјеше исх правуна, а над се посао сирнно, Вешерле је ово подиже оставку владину.

Ми не знамо, како ће се сирнити ова криза. Према горком искуству не ћемо да се упуштамо у нагађања, али вјеруј смо само да протумачимо, ако је нашла ова криза и какво је је нашла. Та криза се свим се природно развијала, морала је неминовно наступити. Вешерле је био, јер његов кабинет није имао услова за

Као нити сам другу телеграм гласи: Вешерле се вратио из Беча. То је добар знак, јер изгледа, да краљ нема с њиме намјеру ниже да преговара. Вјеровати сјајној вијести потребни.

У осталом ова непријесност не ће дуго трајати. Ако се и не ће одмах свести... нова влада, тешко ћемо имати видјети, да је сунце Вешерловог господства исх на залазу.

Надамо се, да ће Вешерлова напредна срећа свим прилјепим окренути му леђа.

ДИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЕ."

МУЦО-ХИТО, ЦАР ЈАПОНСКИ.

(По петрограду „Новости".)

II.

Усирнио свијема традицијама, прилике су владе Микадо одма напустиле из видика Кајсеског двора, и принудиле су га, да игра свагдјеје другачију него за прошлости уз помоћ се назад плантебних свиђелом и у обилјежјем пуштама пред њим. Главни радници преобраћенске прогресивне странке одмах га окружише. Унутрашњи преврат се свршивши, и у пилулу су се сијевали нове струје. Отпор, да се држава може раздробити, скупио је ово престола сва бодра грађане. Власт Микадова, која је тиме друго тијела у тиме, почивала се вјера, несмрљена. Њу су свечано мијенјали на свјежи ваздух на мјесниог вјеника ово ова.

Мацо-Хито је био окружен тако дјеловитим људима, као што су Окама, Ивакура, па Ито, Јамагата, свијем престаје називима јапанске аристократије, потомцима сјајнијег урођенијег племства. Али се не може сво примјенити савјетницима, нити на самоме Микаду. Да се свјеже реформатором, нијесу доводили биво сами савјетници, него је морао имати и велико самопоуздање. Нијесу га насиљно изводили из двора и народу показивали; он је сам одио у суспрет новинама, нити што ћемо слда видјети. Исх год. 1868. т. ј. друге године царовања, Мацо-Хито је излазио у улици необичној за Микада. Тада су се скупили у двору сви вјерни васали и чули су рјечи, које су слушали наступање нове историјске доба. Микадо је положио заклетву, да ће сазвати скупштину од најбољијех људи рада умјерене дјелове, и да ће скупштини ову воду поћи. У исто доба Цар је објавио, да ће тражити „знања и разума по свему свијету." Јапанија, која је до тада пренебрегала бјеле варваре и гаје мудрост примјене на непоратног Кинеза, још није слушала нашта невиђеније.

Невјешнио дуде карактерисане увијетно ријетко својство — умјети се измирити са свијем, што се не може избјећи, и отуда изазвати што лакше кретат. У свим случају није се могао избјећи збјежавање са Европејцима, и ма шта да се у души према њима односио Микадо, он се ријешио на тај корак. Али одјелом га учинити, мјесто бити одјећ дрсан, требало је на мога себе и народ на то припремити: 1. 1869 Мацо-Хито ријешио се да пренесе своју столицу из Кијота у Једу, које се брао назва Токио — т. ј. земаљска столица. Видјесмо, да је то имало добрјех посљедица. То је биво одобљавање царске власти од вјековијех предједа. Отара столица Кијото биво је исто свјето мјесто, са пространијем манастирима, гдје је становао земаљски Бог — Микадо. Личност Владарева, видио његовог двора, земље, по којој је одио, јутрења свиједа, којој се молио — све је биво свјешено. Придворници су биви свјешенници, па и само становништво подјеле сматрало је себе мјесто особени од осталог народа усиред близине к Микаду. У Кијоту владали су конзервативни обичаји, свиђа стара бих је спутала обредима, а становање Микада у Кијоту Јапанци су сматрали као свјетиње. Али је Мацо-Хито дрмуо, и ако, нарави, не бих противљења провјеривајем. Прича, да је царско могло назвати из срца старе столице, провјерјени Јапанци, на бројну наше земаља, мадоше пјесник на пут, и стадоше молити Микада, да се врати и да не оставља своју земљу предана. Ми је народ заповједио, и да ће посе д морале се то извршити на грбача остаљем удовица простријех по земље провјеривјех. У Једу, гдје су иностранци биви себи гнијездо свиједа, биво је мало слободе. Европски бродови, које су ту биви, самијем својим присуством квариво су нарушили очаравање старијех обичаја. Ту је биво и новорођајуће на јапанске бродовиде. Мацо-Хито не само да га је га обиле гледао, него је и на наребред сво и лично покидао бродове. Даво је предидјети што је биво даде. Шта је биво најтрудније, дарећи се бити истин, које је дужан бити непрадјена, и остајати свуда на истом мјесту — биво је исх учиљено.

Када је 1870 Виједа Комбриџским посјетио Једу — Микадо је замолио да се с њим састане. Разумије се, то је биво испуњено. С великом свитом, која је у оставом остала пред вратима, Виједа је пошао у двораз код Микада. По путу није на душе биво, сви пријеори су биви застрти свијесама, јер су Јапанци сматрали за грјех гледати човјека, кога Микадо уображава својим лицезрјењем. Напротив Микадо обходио се са својим гостом врло пристојно, дуго се с њим разговарао о Шекспиру, и што више, примио је од Виједа на дар табакеру у брилијантима. Прави вјерни Јапанци морали су мислити, да је Виједу сарпетна свијета, кад су чули за тај примјер.

III.

Још је требало емаципирати Цариду. До тада је Цариица пјесмјеле мало мјесто суруг. Ниједна мушка није је смјо видјети у лице. У њеним одаја могао је улазити сам Микадо. Служиле су је постаје дјевојчице, које су обећавале, да ће остати свијем свјетом. Ово ће се у свијем свјетом. Ово ће се у свијем свјетом. Ово ће се у

У оригиналу ова вјесма има 1226 стихова десетераца, а у преводу 1021 једанаестераца, по чему се види, да није вјесма мало трудна у стиху, те самсти дијели дар срећнијем младићима, посвећено. Т.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Десет правила за муку.) Поред хране, шта и добрих особина раса код хране, још је од велике важности и начин, на који се врши сама мука.

Главна правила за муку јесу ова:

1. Мука треба да је по могућству што бања: моћна или мала бранна или [illegible] о на водичну млијеко,

[illegible] муке нада краву добро [illegible] га, што је посљедње [illegible] јмасније, а друго, што [illegible] начина млијеко подаје [illegible] ке замјена и тај начин [illegible] продужује млијечно жљезде.

8. Вријеме муже треба да је увијек тачно и једновремено. Краве ће се тада навикнути да буде кротке и да се не мучи.

4. Краву треба мучити у накрст, то значи: да треба увијек мучити најприје једну предњу и једну задњу сису. На тај начин, биће ће бити вимена у равномјерном покрету, а то ће опет утицати да се млијеко још у вимену мијешајући.

5. Све су мешане на муку забрањене.

6. Послиједнјој крављу, којима се тиче мужу, треба да је тихо, да ни у ком случају не плаше краве болови. На обрати ли се довољна пажња на то, послиједице могу да буду веома штетне.

7. Краве, нарочито младе, које се тешко дају мучити, морају се дотјеривати само благим шибањем. Ни у ком случају не смију се викати и бијем дотјеривати.

8. Чистоте је при муži неопходна, како у погледу доброг и здравог млијека, тако и у погледу мисли, које се од њега гради.

9. Да ли је боље мучити краву два пута или три пута, зависи од околности, које владају у дотичном газдинству. Краве, које су на сувом теглу, разумије се, да треба мучити чешће.

10. За вријеме муже треба да влада тишина. Краве не смију бити тада увијек мирне.

(Пратиоци простачина у дрвету.) Познато је, како неки могу да нанесу велику штету дрвету и грађи дрвеној у шуми. Средство, које се као најбоље може препоручити против тих штеточина, јесте бензин, петролеум и терпентин. Него је тако за препоручу и смеша од пет грама карболне киселине и сто грама воде. Шкоду, тешку четинару нада у тај растовр умочите и руке, које је при мирисно, па мјесто замјенити.

(Да ли је нужно у јесен пустити стоку у шваду дјетелину?) Одговор на то питање гласио би различно, а погледом на остало дјетелине, земљишта и вријеме.

Не треба никад сметати с ума, да је шваја дјетелина врло осјетна и да јој вријеме не иде тако дубоки у земљу, па у неповољном добу. То нарочито треба да не

иде противно на једној од оних реформа, напротив, без сумње, иницијатива мојијех реформа приходи њему натом. Он се неодучно мјешом и злотом, и прегледа сав дрвени дјела. Својство, које та мијешане карактерише, јесте невјерење према своме народу, које граничи с мањом јевропског гледишта с неповјерењу. Дубоко је читати његове мистобрјене увиде. Ту он, титулирајући себе натомом матичних полубогова — отворено разјашњава своје намјере и пројекте, упућује их да се занимају с науком, да путују по иностранству, и уопће из матичне на јевропске начин живота, на говори најосјетије и о својим недостацима. Он на пари, да сакупљајући шиве, да оснивају читаоне, да оснивају листове, и не простије сакривати, да је његов надатак среће народа своме, а та се среће може постићи тек „знањем и разумом све земље." Обична врта дадиљиних реформатора — шестина — код њега се не опажа. Напротив он готово никад не потврђује вјерству просуду, и помиловао је, што ниже, Крајна, бившег шегрта, свог главног и грозног непријатеља. Када прима странце, он с њима говори читаве уре, и при учењу Јевропејца домаћи су у Јапану његовом иницијативом. Он носи европску униформу, па и по јевропски монарх, и што ниже, остаје народна јела као и остала његовијех подјанина. Кад доказа, да оно није мајмунисање, осим навоје то, што је пострес пројекта конституције трајао пијелијех 10 година, а што се отвори добри обичаји посматрају са високе реформаторског престола.

ниже земље. На такој дјетелини стока може причинити велико штете, јер би пасући, оју на корјијена мјечунавала.

Али, како је дјетелина знамнија, а земља доста чврста, што је тако штетно, зар се стока не пушта, да дјетелину пасе, јер она у том случају мало потрпи, у нас, но што се гриза и иде у ширину.

Она дјетелишта, гдје је стока о јесени пуштена да је опасе, у пролеће долази гушћа, тако, да ће сва рјиједа мјеста попунити. И не само то, већ и у оним мјестима, која су остала потпуно празна, не може се одомаћити коров и друге травушине, што се иначе врло често дешава.

Дакле, у првом је случају штетно, а у другом корисно пуштати с јесени стоку у дјетелишта.

(Кочи болести код стоке.) Нечистоће и други узроци утичу на развитак кожних болести код стоке. И на њих да се те болести не сматрају за обичне и опасне, оне имају јако уде развитку стоке а нису пута могу да проузрокују и саму смрт.

Болести кожних има различних. Сточна парасити нијесе себи стално мјесто за своје живљење у кожи овце, коња, говеда и свиња. То су обично разне животиње попреда, које нападају вуну и сераб. Та се паразити мало у крастама, поновици (синдермису), длаци и вуни, а не види се голим очима. Ако се против њихог утамањивања не предузму нужне санитарне мјере, дотично живинче нуди, слабо, једе, мршави, а највише ли се болест у јачем размјеру, може дати и да угине.

За увјерење тих паразита имају многобројни начини. Народна медицина служи разним средствима, али су сва, с малим изузетком, мало слаба, па и нада се понајмо помоћ, она дјелује врло споро.

Разновјетне алкалије и њихови карбонати, испирати сумпора и т. д. такође су добра средства, али нијесу тако јаки, да је у данашњем времену помоћ од њих несумњива.

Средства, која се, мало поуздана, могу препоручити, јесу ова.

Прије свега чистота као најбоља предохрана од кожних болести, а на тим надајмо болесних грла, да не би и здрава заразила.

Појави ли се код ма марвинчету тешка кожна болест, треба одмах краву одијелити, па болесно мјесто добро испирати топлом водом и меким сапуном или та добрим мијехом. Тако исправно мјесто треба сваки пати натрљати, јаким водом од чађи или одваром од дувана. Осим од тих средстава добро је. Не заборави да се болесна мјеста од једног мјеста, треба опет помазати.

Осим тога препоручљива је карболна киселина, бензин или креозот, али разблажен у размјеру 1 дио на 20—30 дијелова уља. Арсеник такође, али један дио арсеника иде у сто дијелова воде.

(Најсада млијечност краве.) Вријеме, у које пада најсада млијечност краве, јесте оно послије трећег тељења. Та млијечност мјесна продужава се све до осме или десете године. Тим навјеме знати, да крава послије тих година престаје бити млијечна, јер није рјадки случај, да је крава још и у петнајестој и шеснајестој години своју била још доста млијечна, па ће та млијечност мјесна, у напред означеним годинама, достићи најсадну тачку.

Млијеко је од старије краве, при једнаком храњењу, масније но оно од младе, а опет оно млијеко, које даје крава одмах по тељењу, садржи у себи, поред масти, знатне материје за сирење. Али се та особина његова у брзо губи и крава се на сталну мјеру сво до времена зачећа.

(Употребљавање краве на рад.) Да крава у многи случајева замјењује у привреди воле, није рјадкост примјер. И управо, данас је то по сва обична ствар видјети, гдје се мјесто волова употребљују краве за вучу и за све остало, разноврсне послове.

Сада, ми се нијесмо упустити у истраживање узрока томе ствару, већ само рада, да бацимо летимичан поглед на то: је ли употреба краве на рад корисна, и ако је корисна, и то у колико.

Мислимо, које владе међу земљопривредницима, који управљају читавом кравом на рад не само да није штетно, већ је, што више, по мјешаној здравља и народа од користи.

Али како?

Употребљавање краве на рад не смије бити протјерано, већ само за дане послова. То нарочито приходи за оне краве, које су кроз цијеле године на јасли привезане. Корист је од тога очигледна. На тај начин, када се крава, с времена на вријеме, почне употребљавати на лакши и умјерен рад, много ће прије тражити бика и прије остати отсона од оне краве, која се не штеди никуд не креће. Исто тако, када крава напушти штаду само за кратко вријеме водопоја и иначе је непрекидно на јаслама — врло често добија разне болести у ногама, нарочито запаљење, што је под краве, које се више користе у правој ријетност.

Па и у погледу опитог тјелесног развитка, бољег и здравијег млијека, јачег тијела — може се најбоље препоручити, као изврсно средство, употребљавање краве на рад.

Да тако употребљавање утиче и на саму краву стоке, то је вам свима сумње. Кроме, које су на нас дан на јасли привезане јесу чисте будјене, са рјавим силуетима и особинама и нерадо траже бика. Осим тога теле остају и стасе, те чешће повађају.

Вијемо, у које треба краве на рад употребљавати, јесте јутро и вече дати, а у вану саме сада, када није велика хладноћа.

На хладе и стасе краве треба нарочито пажњу обратити, јер би им свака претјерана од велико штете.

Дакле, за краве је добро, и корисно нарочито на оне које на иду на исмаскиште, употребљавати их на рад, али само на дан и умјерен.

(Трговина с јајцима у Русији.) У Петрограду се потроши знатно дана до 1,000,000, [illegible] 5,000,000. У 1898 год. извезено је из Русије 1,567,000,000 јаја, у суми 13,470,000 рубља. Највећим дијелом јаја се извозе у Инглеску, а нијеђе Инглеске, у том погледу долази на реду, Њемачка. На Инглеску пијају Руси највише и продају јаја два пута јевтиније од Француске и Италијанске, а знатно јевтиније и од Њемаца и Мађара.

(Лијечење реуматизма са копривом.) Бутарски часопис „Природа" донио ову интересантну бјешку:

Једна руска посјетилица имала и довијек мјесечно се је од реуматизма с копривама. Она је толико страшно патио од реуматизма да није могао без помоћи и помоћи слуге ни један корак учинити, а послије мјесеца дана, од како се је почело лијечити копривама, свршено је оздравио. Начин тога лијечења толико је прост, као год што је и сам лијек. У течају од 30 до 50 дана свако јутро болна мјеста треба истрти свјежом, зеленом копривом. С почетка је то доста непријатно, но мало по мало бићеш се се привикава на такво оригинално и јевтино лијечење. — Поменуте посјетилице, која је објавила то средство за лијечење реуматизма, између осталога, нарочито истиче:

„Као већ 15 година од ваш сам се ја копривом мјесечно, а реуматизам и бјешке нијесу ни опјетиле. С тим цјесним опште доступним и бесплатним средством ја сам излијечила многе од реуматизма. Да те средства ја сам посјетила и многим доктори; неки су од мене предузели ово лијечење од реуматизма по том начину и сјајно су задовољени."

Како су наши земљопривредници махом изложени болештву од реуматизма, које им тако јако сметају у раду, то смо за њих ову бјешку изнијели, да би они ово испробали и покушали ово и сами на себи употребили, тим прије, што не коста ништа, а при том је веома прост.

(Сирћет кромпир учинити добрим за јело.) Треба очистити кромпир од дувне, и метнути га у хладну воду, један дан прије кувања, вода ће извући оној шећер, које је постао од сиромпир сирћет. Затим се та вода, разумије се, просе а кромпир се пије свјежом водом и кува. Још једно средство: метне се кромпир, без воде у добро затворен суд и остави да се у сопственој пари кува.

(Трговина.) Ово су цијене на нашијем пазарима:

Подгорица, 19 децембра.

Волови сува од 120 пара 50 фор. — Крави чеки и млади сува 5 форина — Уриштени 1 пара 6 новчића. — Брашно уриштенско 1 пара 6½ новч. — Пшеница 1 пара 8 новчића. — Овас 1 пара 5 новчића. — Раж 1 пара 5 новчића. — Јечам 1 пара 5 новчића. — Пасуљ 1 пара 8 н. — Кромпир 1 пара 2 новч. — Масло 1 пара 70 новч. — Сир 1 пара 30 н. — Воска 1 пара 1 ф. и 20 новч. — Вуна 1 пара 50 новчића. — Дуван у листове 1 пара 40 новчића.

Шкодра, 20 децембра.

Волови од 120 пара 50 ф. — Крави чеки и млади сува 5 ф. — Пшеница 1 пара 8 новчића. — Уриштени 1 пара 6 новчића. — Јечам 1 пара 5 новчића. — Сувомица 1 пара 5 новч. — Масло 1 пара 70 новч. Сир млади 1 пара 30 новч. — Вуна 1 пара 50 новч. — Воска 1 пара 1 ф. и 20 н. Пасуљ 1 пара 8 нов. — Кртола 1 пара 2 новч. — Сирћет 1 пара 40 новч. Дуван у листове 40 новч. —

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 23 децембра.

(Царско-руско изванредно посланство.) У уторак вече стигао је на Цетиње, грф Голенишчев-Кутузов, генерал-мајор посвите Његовог Величанства руског Цара, са својим адјутантом пуковом Крапоткиним, поручником кавалеријске гарде Његовог Величанства Царице Марије Феодоровне, да преда Његовом Височанству Господару потврдницу Његовог Величанства Цара Николе о његовом доласку на просто. Дошли су из Котора по врло ружном времену у колима до Бајовића, гдје су имали велики сијер. Отолен су узјахали коње, а војници су пред нама пут пјешки. Од Његуша до Цетиња су уложили пет сати. Одсјели су у великој гостионици, гдје им је био стан припремљен. Г. генералу је аташиран г. Стево Бурковић, адјутант Нег. Вис. Господара. Сјутрн дан била је у Свјетлом Двору у 11 сати свечана аудијенција. Пред Свјетлијем Двором била је уприређена „Једна чета војника, а војска музика свирала је руску химну. Посланство се довезло у Свјетли Двор у дворским парадним колима; у пратњи је био г. генерал Кутузов у пратњи г. С. Бурковића, а у другим колима Крапоткин у пратњи г. Марка Вукановића. Његово Височанство Господар, окружен са Својима Узвишенијем Сиповима и свјетлим министрима, примио је посланство у великом салону. Г. генерал Кутузов предао је Царско писмо у руке Његовом Височанству Господару, којом приликом су били измијењени сходни говори. У писму Његовог Величанства Цар, изражава топлијема и врло значајнијема, увјерава Његово Височанство Господара, да ће сачувати пријатељско сјећање, које је тојно Његова блаженопочивши Отац према Његовом Височанству и Црној Гори. Послије аудијенције Посланство је отпраћено истијем почастима. У вечер је био велики објед у Свјетлом Двору у почаст посланства. Јучер су били у Свјетломе Двору на ексцелијарни доручку. Његово Високанство задржало је г. генерала, да Великим крајним проведе на Цетињу. Данас је Његово Високанство Кнез Наследник имао парабродом одличне госте на Скадарско језеро. — Г. Граф Кутузов већ је имао велики крст Данилова ордена. Кнез Крапоткин одликован је IV. степеном Данилова реда.

(Личне вијести.) Г. К. М. Артемјуво, царско-руски министар при нашем Свјетлом Двору присуствовао је из Петрограда заједно са царско-руским изванредним посланством.

(Из дипломатских кругова.) Госп. Дено, министар француске републике при нашем Свјетлом Двору, премјештен је у Луксембург, а на његово мјесто долази г. Депре.

(Свечаност у Бару.) У уторак на први дан године по новом календару, поводом прве старословенске мисе у барској Архибискупији, била је велика свечаност, на којој су учествовали представници из свијех католичких општина. Пошто на Цетињу нема католичких подјанина наших, општина цетињска изјавила је на свечаност два члана своје управе г. г. Јова Геруна и Мића Баровића; а г. Јако Дреча, који се сматра нашим подјанином, пошао је својевољно. Чекали смо и извјештај о овој свечаности, али та још нијесмо примили.

(Одликовања.) Његово Високанство Господар наводио је одликовати г. Сарко Вијијан Ефендију, турског конзула у Улцињу и г. Салих Сабри Бега, мајора генералног штаба и турског конзула у Подгорици III јем степеном Данилова реда.

(Сијер.) Послије јучерашње, која је сијер топила, настала је вријеме студеније, а сијер свијер не мало пада. Колеси еко-братија са Котором прекинуо. Бјелопаве преминуо је, тијесјер и са Пјешивијем преко Отубиша.

РАЗЛИЧИТО.

(† Никола Сумаров.) У Софији је умро одличан човјек и одличан пријатељ Срба и Словенства уопште Никола Сумаров, кратко вријеме члан насиђије, умро је послије кратког боловања у својој 47 година.

Сукнаров као дјеванник био је одличан патриота бугарски, који је у пријатељству и вјеленица са Србијом и у слоги највјешог Словенства гледао спас и срећу своје отаџбине. Неблагодарност његових суплеменика Русија божјега га је до дна душе. Као човјека Сукнарову је тешко наћи равна. Племенит, мио, предусретљив и искрен до краја према пријатељу. Строг и уочљив према дасканцима и притворним душама. Дарежљив до расипања према сиротиња. Његова је кућа отворена и дању и ноћу за све, који пате и који пријатељска заклона траже.

Његову и његове госпође племенитост умију најбоље причати Срби емигранти послије побуне 1883 године и Срби рањеници у бугарским болницама за вријеме несрећног српско-бугарског рата 1885, који су у њима нашли учешћа и издашне помоћи и његе, праћени симпатијама и болећивим срцем за несрећном у борбу ушли тај рат и бугарски и српски народ.

Сукнаров је рођен у Свиштову, учио је гимназију у Загребу и Карловцима а правни факултет свршио је у Београду 1874 год. гдје се и оженио. Са својим будућим другом у срећи и несрећи он је још за вријеме Турске управе отишао у Бугарску, и отпочео вјеровјеру као учитељ. По ослобођењу био је адвокат, предсједник Собранија, министар унутр. дјела, и у посљедње вријеме члан касације.

Он је премиро баш у времену кад је најпотребнији био Бугарској. Сукнаров је био најчистији и најискренији а можда и једини прави представник правца који се сада с патегом усваја, а тај је, пријатељство с Русијом и споразум са Србијом. Он је био једини Бугарин, који се одазвао на нашој ободској прослави. На путу да дође на Цетиње са госпођом, болијест их задржи у Београду, одакле нам је тонло телеграфирао.

Бугарска има рашта жалити над гробом Николе Сукнарова, а ми се одужујемо успомени нашег пријатеља, која ће свагдје остати драга у срцима свих Срба који су Сукнарова познавали — ријечима: Лака ти земља била, коју си тако топло љубио и искрено служио.

(Руска коњица.) Познато је већ, да је Русија врло богата са коњима и да у том погледу стоји далеко боље, но све остале државе. Осим тога, издржљивост им је врло великих тако, да се не умиђ пројури без одмора по 100 км. растојања. Добро исто прелази километар за минут и 37½ сек.

Цјелокупна Русија има око 40 милијона коња, док остале европске земље, па чак и Немачка имају само 16—18 милијона.

Ово се показало јасно кажу у томе да би у будућем рату коњица имала пресудан значај. Русија са својих 45 милијона људи и 40 милијона коња, најлакше би могла да образује добру и јаку коњаницу од 500000 људи, а то коњаницу, којој нема равне. Кад би само 300.000 коњаника ступили у акцију, опет би то било довољно више, но што има Немачка и Аустрија скупа!

(Издаја капетана Драјфуса.) У своје смо вријеме јавили, да је због издајства отаџбине затворен француски артиљеријски капетан Драјфус, који бјеше додјељен генералном штабу и као такав бјеше у ратном министарству а у секцији, у којој се чувају најважнији списи у погледу одбране граница и мобилизације француске војске. Један од најважнијих докумената продао је непоштени тај официр некој страној велесили, по свој прилици Њемачкој, те је с тога одмах стављен у притвор. Тоје издајице судио је онномад ратни суд под предсједништвом пуковника Мореля. Расправа бјеше тајна и то „из виших интереса," пошто главни аргумент за кривицу Драјфусову бјеше баш тај тајни документ, што га је Драјфус продао. Послије тродневне цјрмице изрекао је суд пресуду над капетаном Драјфусом, која гласи: Капетан Драјфус осуђује се на вјечити затвор у једном граду и на губитак капетановог чина. Можда би Драјфус био ослобођен и на смрт, али закон није одредио, да се овакви злочини у мирно доба смрћу казне. Драјфуса је бранио чувени париски адвокат Демаж, који је три сата говорио у одбрану Драјфусову. Тешка је осуда, која је изречена над Драјфусом, тежа је од смрти, али у Француској нико не жали Драјфуса (осим Драјфусових „изабраних" сународника), јер су Французи и 1870. год. много више препатили због Наполеонових генерала, који бјеху на све кадри, него од њемачке ратне вјештине. Овака пресуда, овака казна ће стати на пут томе,да издајство лакомислених француских официра створи Њемцима још које Мојтке. Капетан Драјфус је по рођењу Чивут из Елсаса, породица му је врло богата (с тога и јесто чудо, што је учинио тако гадно издајство за неколико хиљада франака); један је Драјфус главни рабинер у Паризу, а има иза.ан официра и посланика из те породице. Један извјештач „Фигара," који је у почетку био на сједници ратног суда, док се није проглашала расправа за тајну, овако описује личност Драјфусову: „Ко би вјеровао, да је Драјфусу 35 година! Несрећник, изгледа да има бар 50 година! Кратка и рјетка коса му пуна је већ сједих власи. Изгледа врло мирно, али као да је тај мир врло усиљен. Лице му је наборено и контуљавo. Чело му је несразмјерно. Уши му јако одстоје од главе. Мршав је, нервозан, подсјетоа је раста и носи наочаре на кукастом носу, који свједочи о порјеклу му. Читава појава Драјфусова чини неугодјестан, па чак и непријатан утисак."

(Грчке финансије.) Трикупис отварајући скупштину подне је буџет за 1895 годину и у једном доста дугачком говору изложио, у каквом се стању налазе грчке финансије. Одних је извјанио, да су све цифре у буџету потпуно вјеродостојне, да ће Грчка својим сопственим средствима, не правећи нове зајмове, одговорити државним дуговима, надајући се, е ће се на тај начин доћи по новце за [illegible] финансијског свј[illegible] тим, у моменту [illegible] грјеског [illegible] кама и конвен[illegible] владе обећавај[illegible] скупштини нуж[illegible] ванчано ревансање овога питања. Исто тако влада ће се постарати, колико до ње стоји, да учини нужне кораке за смањивање камата, која и сувише притискује новчани тр. Јакша за тим, да ће влада поднијети у својој сесији законски пројект, по коме ће се повећати царина на жито да 50%, какав би се заштитила производња жита у Тесалији; и још неколико законске пројекте, који се односе на буџет а имају мању важност. И јавна задужења, као што знамо већ, да ће децем. барске купон депозиран у народној банци у злату. Приходи у грчкоме буџету за 1895 годину фиксирани су на 91,333.118 драхми, а расходи на 90,150.380. То значи: да ће бити суфиција више од милиона драхми. Ми се радујемо овоме успјеху грчке владе и желели би, да он обрадује и грке повјериоце. Ну, питамо: како да објаснимо повишење њемачких банака, које се спремају да поднесу молбу новом канцелару и парламенту и да траже одређивање њемачке владе?

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА."

АРКО, 17 [illegible] Франо бивше Крал[illegible]

ПЕТРОГРАД, 17 [illegible] — Пут Царске [illegible] је, усљед побољшања здравља [illegible] Кнеза Наслједника [illegible]

СОФИЈА, 18 [illegible] — Сабрање је примило оставку министра. Амнестирани су Каравелов и Цанков.

БУДАПЕШТА, 19 [illegible] — Кесар је примио патријарха Бранковића и више посланика. Пах Кусехердевари сјутра креће у Беч.

РИМ, 20 [illegible] — Лобанов је предао Папи у свечаној аудијенцији нотификацију о доласку на престо Цара Николе. Папа је одликовао Лобанова великијем крстом реда Христова са бриљантима.

БИОГРАД, 20 [illegible] — На свечаној аудијенцији нови италијански посланик предао је акредитивна писма, којом приликом измијењено су жеље за развијање пријатељских односа између Србије и Италије.

ПЕТРОГРАД, 21 [illegible] — Министар комуникација Кривошеин дао је оставку, а његовом помоћнику Петрову повјерена је управа истог министарства.

ЦАРИГРАД, 21 [illegible] Бивши Кедив [illegible]

РИМ, 21 [illegible] — [illegible] примајући честитке [illegible] изразио је увје[illegible] пата и камаре, да ће Италија наћи из тешког положаја, и наду у трајну одност народа. Саглашје између Краља и народа биће и даље наша срећа Италије. При примању витеза реда Анунцијате, Кријспи је био високо одликован.

БЕРЛИН, 22 [illegible] Цар Вилхелм примајући [illegible] му годину није учинио [illegible] ју политичку.

ПЕТРОГРАД, [illegible] — Царски рескрипт на [illegible] че његове заслуге за у[illegible] ех односа између Русије [illegible] за одржање мира.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

„ПРОСВЈЕТА."

ЛИСТ ЗА ЦРКВУ И ШКОЛУ

ИЗДАЈЕ КАНЦЕЛАРИЈА МИНИСТАРСТВА ПРОСВЈЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

ГОДИНА VI-та.

Послије смрти покојног министра Ј. Павловића лист „ПРОСВЈЕТА" био је уступљен пречасном господину Јову Сундечићу, који је уређивао пуне двије године споменути лист; али пошто се исти господин одрекао даљег уређивања због поремећеног здравља, канцеларија Министарства Просвјете и Црквених Послова прихваћа опет уређивање листа и то са пријем програмом, пошто данас на Цетињу покреће се други лист, а то је „ЛУЧА," у програм које [illegible]таљем засвјеца белетристика и народно благо, чему напријед није [illegible] у „ПРОСВЈЕТИ."

[illegible]ст ће излазити у пређашњем обиму и облику сваког мјесеца. Година [illegible] од Јануара 1895, до краја којега ће и прва сеска изићи.

Надамо се, да пређашњи сурадници неће заборавити „ПРОСВЈЕТУ," но ће се и други још придружити.

Позивају се сви, који су ради држити овај лист у години 1895, нарочито наши свештеници и учитељи, да се за времена с претплатом пријаве.

Претплата је цијена:

У Црној Гори на годину 2 фиорина.

Изван Црне Горе „ „ 3 „

Претплата се шаље: **Канцеларији Митрополије Цетињске**, која ће водити администрацију.

Листове у замјену, чланке и све друго треба слати **Уредништву „ПРОСВЈЕТЕ" на Цетиње.**

Цетиње, 8. Децембра 1884.

Уредништво „ПРОСВЈЕТЕ."

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

„СРПСКО ОГЛЕДАЛО"

Упло је у штампу.

Изиђеће 32 табака обичне осмине.

Претплатна је цијена а. вр. фиор. I.

Претплату прима Управа Кн. Црногорске Државне Штампарије Цетиње (Cettigne, Montenegro), и јемчи за уредно пошиљање наруџбина.

Број 531.

Цетиње, 1 Децембра 1894 год.

УПРАВА

ДРЖАВНЕ ШТАМПАРИЈЕ.

ОГЛАСИ.

Maladies secrètes

impotence, sont guéries avec sûreté. Traitement par lettre après l'envoi d'informations spéciales qui soient accompagnées de timbres-poste pour la réponse. Se diriger à l'adresse:

OFFICE SANITAS

57, Boulevard de Strasbourg

(16—20) PARIS

На знање.

10 октобра ове године нестао ми је **црногорски „револвер"** из мога дућана **№ 97052**. Ко би ми исти револвер могао пронаћи или доказати, даћу му **25** талијера соћбине.

Цетиње, 16 октобра 1894.

(10) **Шпиро Милић Бјелица.**

Уредник: Др. А. Тешановић. [illegible] Штампарија. У књиж. [illegible] државној штампарији.